

Nuuk, 16. juni 2026

Orientering nr. 12/2026

Institut for Menneskerettigheders årsberetning til Inatsisartut

Institut for Menneskerettigheder, der fungerer som national menneskerettighedsinstitution for Grønland, afleverede fredag den 5. juni 2026 sin beretning for 2025 til Inatsisartut. Menneskerettighedsinstitutionen anbefaler en forsoningsfond, der sikrer oprejsning til alle, der har været udsat for systematiske menneskerettighedskrænkelser, begrundet i at de var inuit eller grønlandere. Institutets direktør, Louise Holck, siger i den forbindelse til Sermitsiaq, at det i de senere år gradvis er blevet erkendt, *”at der i dansk-grønlandsk historie er sket alvorlig uret og grove menneskerettighedskrænkelser, som kræver forsoning i dag”*. I beretningen siger Menneskerettighedsinstitutionen om retsområdet i Grønland, at det er positivt, at der lægges op til at indføre mere tidssvarende it-systemer ved domstolene og styrke anklagemyndighedens juridiske kompetencer, men samtidig at der fortsat mangler adgang til data, der kan give et klart billede af rettighedssituationen i Grønland. Institutionen mener, at Domstolsstyrelsen, som led i at sikre moderniseringen af it-systemerne ved de grønlandske domstole, bør sikre gennemsigtighed i forhold til, om retssager i Grønland afgøres inden for rimelig tid. I beretningen nævnes også, at der er store kapacitetsudfordringer på anstalterne. Institut for Menneskerettigheder noterer sig i den forbindelse, at den danske regering og Naalakkersuisut har indgået en aftale, som udvider kapaciteten ved anstalterne i Grønland med ca. 70 anstaltspladser. Andre af beretningens anbefalinger handler om de offentlige systemer i Danmark. Her peger institutionen på, at sundhedsprofessionelle skal være sikre på at have relevant viden i mødet med grønlandske patienter, ligesom nødvendigheden af, at der anvendes tolke, bliver understreget i forhold til anbringelsessager.

Særligt rejsehold skal hjælpe grønlandske kvinder i spiralsagen

Et særligt rejsehold vil i efteråret rejse fra Danmark til Grønland for at hjælpe kvinder med at søge erstatning i spiralsagen. Det skriver Sermitsiaq den 6. juni 2026 og oplyser samtidig, at den første rundrejse påbegyndes i slutningen af september, og at der planlægges yderligere to rundrejser i 2027. Rejseholdet vil blive formaliseret, når et lovforslag om dets nedsættelse forventeligt vedtages i Folketinget, men vil efter planen bestå af en jurist, der også er sygeplejerske, en grønlandsk psykolog, en tolk og en pensioneret dommer. Rejseholdet skal holde oplæg i udvalgte byer og bygder og samtidig yde støtte til de kvinder, der evt. bliver retraumatiserede af sagen. Rejseholdet skal også kunne tilbyde hjælp til berørte grønlandske kvinder, der bor i Danmark. Naja Lyberth, der er talskvinde for gruppen af kvinder, der har fået opsat spiral uden samtykke, siger til KNR den 8. juni 2026, at der i den grad er brug for rejseholdet: *”Kvinderne, der efterhånden er oppe i alderen, har ingen erfaring eller viden om de digitale ansøgninger. Derfor vil de få gavn af rejseholdet, der kommer til at hjælpe dem med at udfylde formularerne. Hvis de har brug for psykologhjælp, vil de også tilbydes førstehjælp af en grønlandsk psykolog”*. Rejseholdets rundtur i Grønland arrangeres af den danske stat, og Naja Lyberth siger til KNR, at hun er glad for, at den danske stat tager ansvaret på sig.

Små bosteder er udfordrede

Mangel på arbejdspladser, fraflytning og en aldrende befolkning skaber udfordringer for mange af de små bosteder i Grønland. Det var budskabet fra formand for Det Økonomiske Råd i Grønland, professor Torben M. Andersen, da han talte på konferencen Future Greenland den 20. maj 2026. I en artikel på knr.gl den 4. juni 2026 uddyber Torben M. Andersen, at "[d]en barske realitet er, at bosætningsmønstret ikke er bæredygtigt". Grønland har i de seneste mange årtier gennemgået en urbanisering, hvor flere indbyggere, særligt unge, flytter til store byer som Nuuk i søgen efter bedre jobmuligheder, fritids- og kulturtilbud samt stordriftsfordele i byerne. Det er ifølge formanden for Det Økonomiske Råd i Grønland en selvforstærkende proces. Torben M. Andersen peger i KNR's artikel på, at det er vigtigt, at man tager en politisk diskussion om, hvordan man bedst sikrer acceptable levevilkår og udviklingsmuligheder på tværs af forskellige typer bosættelser i Grønland. Ikke mindst, hvordan man kan fremme økonomisk udvikling i de mindre bosteder, så der kan skabes mere erhvervsaktivitet og på sigt et bæredygtigt økonomisk grundlag. Til KNR siger borgmester i Avannaata Kommunia, Lars Erik Gabrielsen (S), at det er rigtigt, at mange små bosteder er udfordrede, men at en årsag til fraflytning, der ofte overses, er bolig manglen. Ifølge borgmesteren vil mange unge mennesker gerne bo og arbejde i de mindre bosteder, men de flytter, når de ikke kan få en bolig: *"De unge mennesker bor hos familien. Hvad ender det med i sidste ende? De flytter ud. De mangler boliger."*

Kort nyt

- Fire personer med grønlandsk baggrund har den 9. juni 2026 stævnet den danske stat for uretmæssigt at være blevet adopteret fra Grønland til Danmark i 1950'erne og årtierne derefter. Det oplyser KNR den 12. juni 2026. Stævningen sker efter, at Procesbevillingsnævnet har orienteret de fire personer om, at deres sag har principiel betydning. Dermed kan de gå til byretten med en anmodning om at få sagen prøvet ved landsretten.
- Naalakkersuisut har afsat 35 mio. kr. til at yde godtgørelser for ufrivillig antikonception efter 1992, hvor Grønland hjemtog sundhedsvæsenet. Naalakkersuisut havde oprindeligt afsat 4,5 mio. kr. til formålet, men betydeligt flere kvinder end forventet har søgt om godtgørelse. Naalakkersuisut har derfor skulle finde ekstra finansiering, og det er nu på plads. Det skriver Departementet for Børn, Unge, Justitsområdet og Ligestilling i en pressemeddelelse den 12. juni 2026.
- Departement for Infrastruktur, Boliger, Yderdistrikter og Beredskab oplyser i en pressemeddelelse den 12. juni 2026, at det sidste af i alt 10 beredskabsmoduler til de grønlandske kommuner er blevet leveret i Nuuk den 8. juni 2026. Beredskabsmodulerne var del af en aftale, som Naalakkersuisut indgik med Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskab tidligere i år, og beredskabsmodulerne er blevet leveret for at styrke det kommunale beredskabs operative kapacitet.
- Trafikstyrelsen har givet Qaqortoq Lufthavn tilladelse til at håndtere international flytrafik. Det oplyser Sermitsiaq den 4. juni 2026. Den nye sydgrønlandske lufthavn åbnede 16. april 2026, men var i første omgang kun godkendt til Air Greenlands indenrigsfly. Nu melder Trafikstyrelsen efter sit tilsyn, at Qaqortoq Lufthavn er klar til udenrigsflyvninger.
- Den Danske Publicistklub har uddelt en særpris til Sermitsiaq for mediets betydning i en udfordrende tid for Grønland. Det skete, da presseforeningen uddelte priser onsdag den 3. juni 2026, hvor særprisen til Sermitsiaq blev begrundet med *"anerkendelse af mediets betydning i en periode, hvor Grønland har været genstand for historisk stor international bevågenhed."*